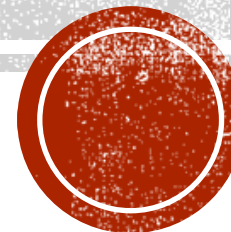


# A VISSZAEMLEKEZÉS

Tóth Eszter: APÁM



8. osztály

## Az óra célja:

Tóth Eszter szövegének elemzésével megvizsgáljuk a visszaemlékezés, mint irodalmi műfaj sajátosságait, összevetjük az életrajzzal.



## ISMÉTELJÜNK!

### Múlt órán tanultuk:

Az életrajz (vagy biográfia) olyan epikus, prózai mű, mely egy ismert ember életét mondja el.

Lehet dokumentumértékű, vagy irodalmi igényű.

Ha egyes szám első személyben íródik, akkor autobiográfia, vagyis önéletrajz. Ez is lehet gyakorlati hasznú (curriculum vitae) vagy irodalmi (írói önéletrajz). Ha nem az élettényeken van a hangsúly, hanem az író gondolatain, érzésein, akkor önéletírásnak nevezzük.

Túlsúlyba kerülhetnek az emlékek, vallomások.

Lehet napló, lehet visszaemlékezés, emlékirat.



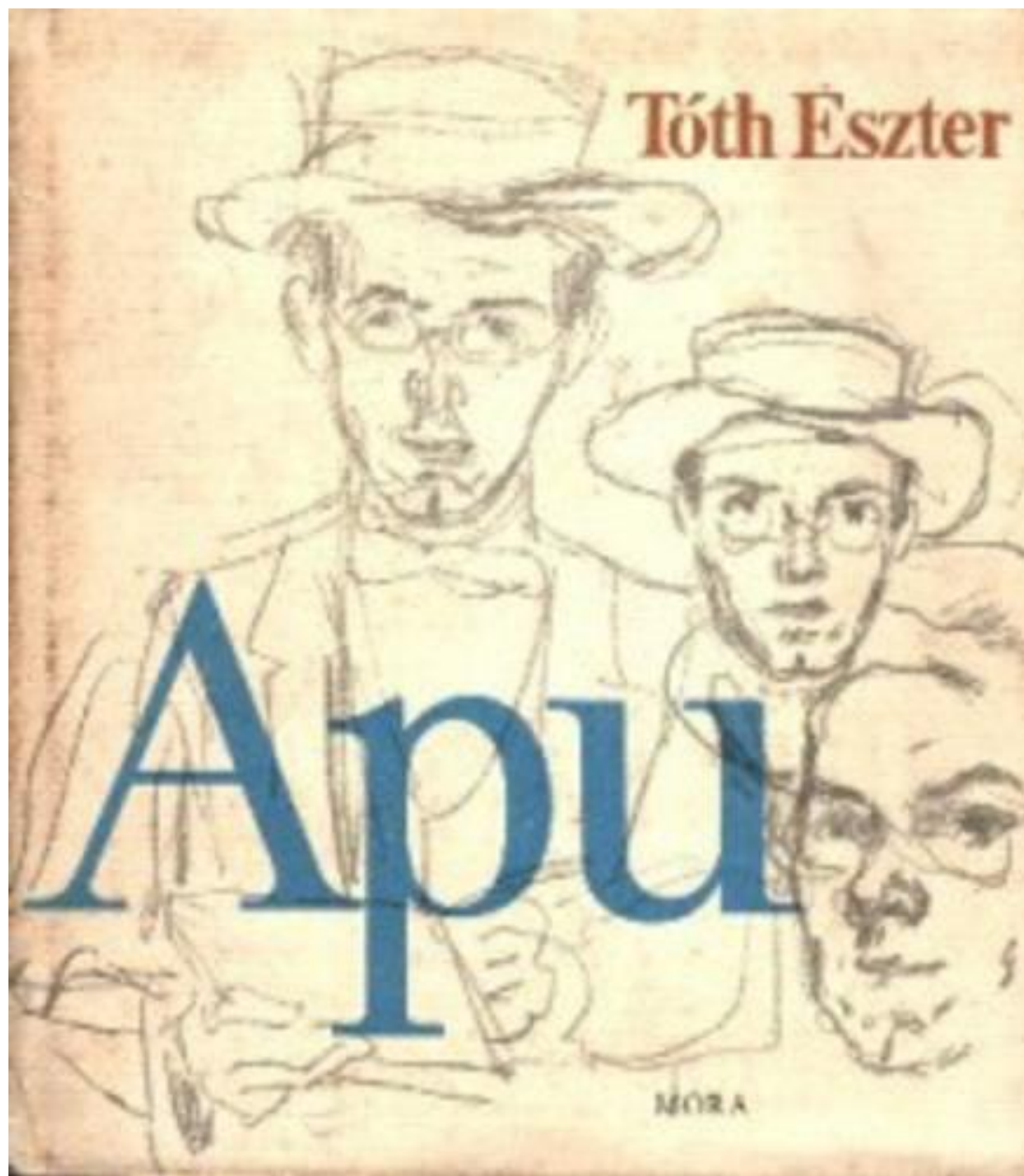
# A szerzőről



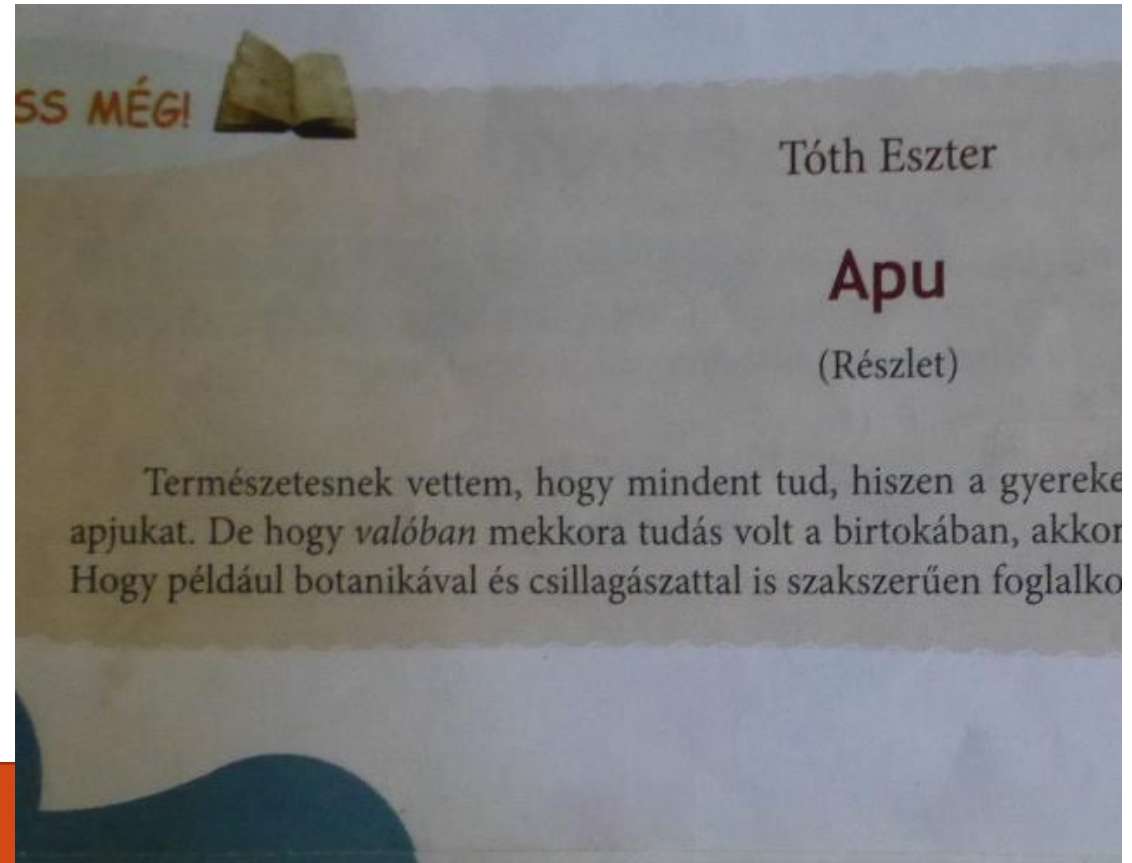
Tóth Eszter  
1920 - 2001

- költő, író, műfordító
- édesapja Tóth Árpád költő
- újságíróként és nyelvtanárként kezdte majd könyvtárosként dolgozott
- kb. 1950-től szabadfoglalkozású író
- elejében gyermekverseket és meséket írt
- bábjátékait az Állami Bábszínház adta elő
- A 60-as évek közepétől 20 éven át ő volt az írója a Magyar Televízió Zsebtévé című gyermekműsorának (Hakapeszi Maki)
- jelentősek műfordításai is  
(pl. *Erich Kästner: A két Lotti*)
- férje szintén író: Hollós Korvin Lajos
- fia zeneszerző: Hollós Máté





Olvassuk el a szöveget!



Olvasókönyv, 40. oldal



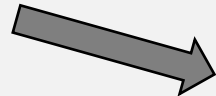
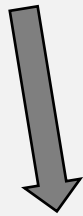
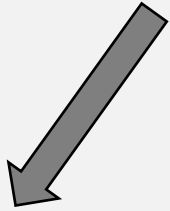


# Szövegelemzés

## I. műfaj megállapítása

Elbeszélői nézőpont:

**E<sub>1</sub>** ✓



**önéletírás**

saját életének eseményeit  
önmagát mutatja be

**E<sub>3</sub>**



**curriculum vitae**

élettények, adatok  
időrendben

**napló**

szigorú időrend,  
dátumozás

**életrajz**

ismert ember életéről szól ✓  
időrendben,  
tényekre összpontosít

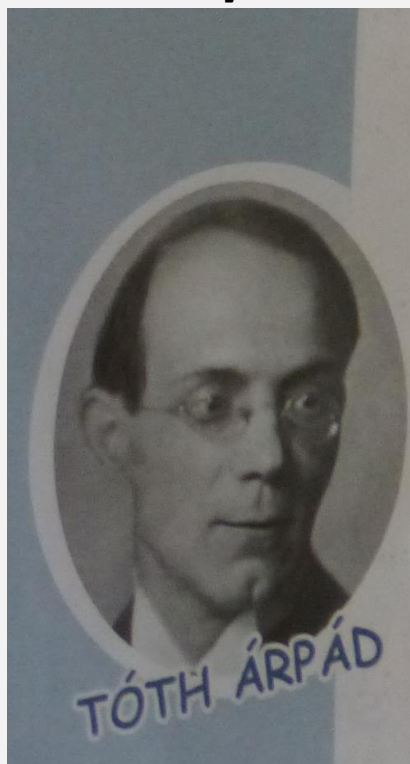
Megállapítottuk, hogy egyes szám első személyben beszél, de nem önmagáról, hanem másról. Nem a tényeken van a hangsúly, és nem tartja magát az időrendhez. Fő hangsúly az **emlékezésen** van.

Műfaja tehát VISSZAEMLEKEZÉS.

## A visszaemlékezés műfaji sajátosságai

Azt vizsgáljuk most meg, mennyiben tér el a visszaemlékezés az önéletrajztól.  
Ehhez ismernünk kell Tóth Árpád életrajzát.

Olvasókönyv: 166. oldal



**TÓTH ÁRPÁD (1886–1928)**  
Aradon született, Debrecenben nevelkedett. A budapesti egyetemen magyar–német szakon tanult. Verseit 1908-tól a *Nyugat* is közli. 1909-ben anyagi okok miatt megszakítja tanulmányait, és helyi lapok munkatársa lesz. Tüdőbajban halt meg. Költészetének alaphangja borongós, elégikus. Verselése sokszíntű, a legváltozatosabb hangokat szólaltatja meg az impresszionizmustól a szimbolizmuson át a realiztikus hangvételig. Az elidegenedett világban a kallódó, magára maradt ember érzéseit szólaltatja meg verseiben, mint a *Hajnali szerenád*, az *Orfeumi elégia*, a *Meddő órán*. Az I. világháború idején hangja drámaivá fokozódik (*Óda az ifjú Caesarhoz*, *Elégia egy rekettyebokorhoz*). *Körúti hajnal* című verse a magyar impresszionista költészet kiemelkedő alkotása. Kiváló műfordító volt. Baudelaire, Shelley, Byron, Verlaine verseit fordította magyarra.





Figyeljük meg az évszámokat, és állapítsuk meg, miért írja az elbeszélő, hogy „természetesen” nem ismerhette az apja verseit. Hány éves volt, mikor édesapja meghalt?

Gondolkodjunk el azon, mi következik ebből: milyennek látta ő az apját?

Az elbeszélő csak azt írja le, amit gyermekként tudott az apjáról?

Åz eseményeken, az életrajzi tényeken van-e a hangsúly ebben az írásban?

1928-ban halt meg az apa, az elbeszélő pedig 1920-ban született, tehát 8 évesen maradt árva.

Szelídnek, huncutnak, és olyanak, aki nagyon komolyan veszi a műveltséget

Főleg a gyermekkori meglátásait írja le.

Nem, inkább az emlékezés „törvényei” szerkesztik a szöveget.

**TEHÁT**

Åz emlékezés hangja sokkal erősebb, mint a tények ismertetése. Nem az időrend a szerkesztés elve. Egyes szám első személyben beszél. Visszaemlékszik az apjára. Arra fókuszál, ahogy annak idején látta őt.



## Milyenek látták Tóth Árpádot a barátai?

Tóth Árpád



Babits Mihály

Karinthy Frigyes



Babits mondta  
róla:

„mint egy szent jószágú  
égitest, mindig a fényes  
oldalát fordította felénk”.



## Tersánszky Józsi Jenő: Tóth Árpád

A pesti hajnalban ballagunk hazafelé, hónapos odúinkba, handabandázó, sörényes, ifjú óriások. Ő köztünk baktat, viseltes ferencjós-kájában, pápaszemével, könyvekkel a hóna alatt, szivarjával a szájában, és szelíd mosollyal hallgatja a realitástól való elrugaszkodásainkat.

Ha mi beszélünk terveinkről, ha mi fújjuk föl kísérleteinket, ha mi döntögetünk megdönthetetlenégeket, akkor bólogat:

– Úgy van! Igazad van. A hit a fontos. Hogy hiszel magadban. És ez a fontos, ha dolgozol, ha csinálsz valamit. Az másodrendű, hogyan vélekedsz róla. Az új, a nagyszerű az újban és nagyszerűben, az önmagunkban való hittel születik.

Így beszél Tóth Pádi másoknak, társainak, nekünk.

Ha aztán kissé önkéntelen elröstelkedünk ugrándozásunkon, mert eszünkbe jut, hogy ki mellett ugrálunk és ágálunk üres búzakalászkok módjára, és feléje fordul az elismerésünk, verseit dicsérvük, és nem szükség erőltetni a hízelgő lelkesedést, akkor Tóth Pádi fejét ingatja és hümget:

– Lehet, lehet. Ez a versem, na igen... De Shelleynek van egy ilyen, sokkal jobb... És ez a versforma már ismert volt a középkori német és olasz költők gyűjteményeiben. A kuruc költészet és a többi...

Maga ellen zúdítja az egész világirodalmat. Ő maga törpíti magát.

Ez Tóth Árpád!



Jókai Anna:

„...azt hiszem, Tóth Árpád szerényen-büszkén mosolyogna – örülne (s higgyük: *örül*) annak, hogy a lánya költővé nőtt, ha nem is az általa áhított „tiszták”, „boldogok”, „szűzek” birodalmában, de mindenesetre egy ilyen-olyan „új világban”. S a *maga* helyzetében, a *maga* válaszát keresi, az apától is származó intuíciót a saját gondolati erejével fegyelmezve.





# Szövegértés gyakorlása

## házi feladat



1. Kiről szól a szöveg?
2. Honnan tudjuk, hogy az elbeszélő gyermekkoráról van szó?
3. Milyen tudományágakban volt jártas az apa?
4. Milyen nyelvű keresztretjtvénnnyel próbálták Tóth Árpádot megtréfálni kollégái?
5. Ki költött verset a kislány nevére?
6. Tudta-e a kislány, hogy az apja költő?

*(Válaszaidat írd a füzetbe, állításaidat bizonyítsd a szövegből vett mondatokkal!)*



Tóth Árpád élete

<https://www.youtube.com/watch?v=YGxsTR30xdM>

Egy vers Tóth Árpádtól ...Lélektől lélekig (Karanténversek)

<https://www.youtube.com/watch?v=64dSTOFQyGg>



**Köszönöm a figyelmet!**

**Horváth Rice Valéria  
2020.**

